

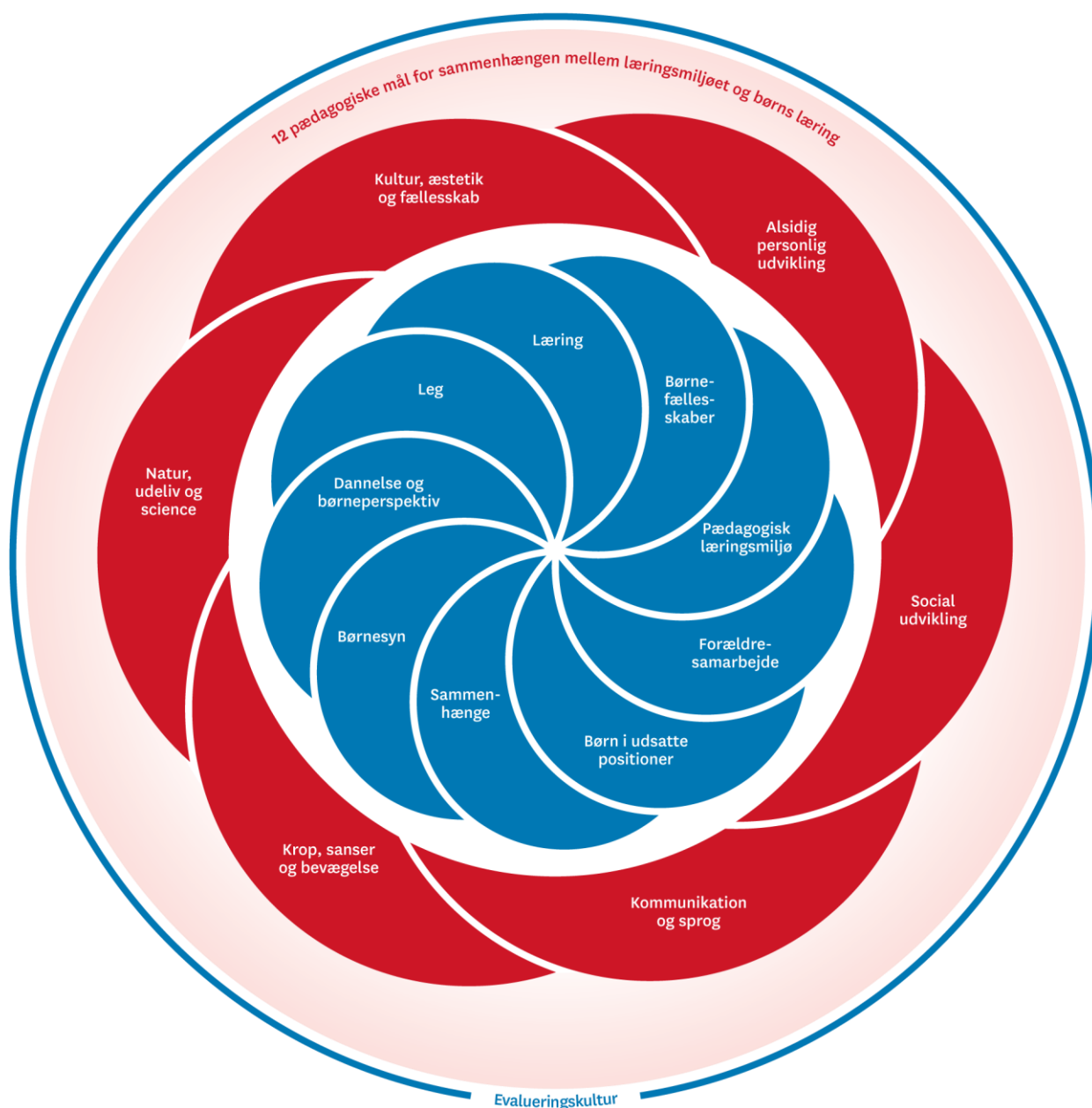
Pædagogisk læreplan for Børnehuset Spiloppen

2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

BØRNEHUSET SPILOPPEN HEDENSTED

Børnehuset Spiloppen er en integreret institution med plads til 48 vuggestuebørn og 65 børnehave børn. Vi har fælles ledelse med børnehaven Lykkebo.

Vi bor midt i Hedensted by – i et hus i 2 etager. Vi har 4 vuggestuegrupper, og 2 etager i børnehaven.

Vi har fokus på ude liv, motorik og maddannelse – hvilket bl.a. udgør en ramme for vores pædagogiske fundament:

- Vi har eget køkken, med madordning, hvilket udgør en stor del af vores hverdag i forhold til maddannelse – børnene inddrages aktivt i alle processer før, under og efter måltiderne.
- Vi har et stort motorik rum, med god plads til leg og vokseninitieret aktivitet og bevægelse.
- Vi bruger naturen og nærmiljøet – vi har Christiania cykler, og vi deler en kolonihave med Lykkebo.

Vores pædagogiske fundament hviler på Hedensted Kommunes Børn og Unge politik og pædagogiske grundlag. Vores faglighed tager bl.a. udgangspunkt i vores hverdagsrutiner, relations dannelse og børnegrupperne.

Vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber på stuerne/på tværs af stuerne – hvor vi sammen reflekterer over, analyserer, justerer og udvikler vores praksis løbende. Dette i en planlagt fast mødestruktur.

Den nye styrkede læreplan er udarbejdet af medarbejderne i PLF – 2019/2020, proces fortsættes 20/21.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Sådan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os, og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene:

Hedensted Kommune:

Børnesyn og børneperspektiv:

- Alle børn har betydning og skal opleve at være **værdifulde**
- **Børns ressourcer** ses og der værnes om deres forskelligheder og ret til at udvikle sig forskelligt
- Gennem relationen understøttes alle børns **selvstændighed** og **initiativ**, og samtidig med skal de have den **nærvær** og **omsorg**, som de har brug for
- **Alle børn har en stemme**. Børn skal føle sig set og forstået, og at de har værdi i fællesskabet.

Dannelse og Læring

- Børn skal opleve sig som **aktive medskaber** af egen læring og udvikling
- Læring handler ikke alene om at tilegne sig faktuel viden, men også om forankringen af **værdier** og viden i barnets personlighed. Her arbejdes bl.a. med KLAR til Læring
- Børns læring foregår med kroppen og med sanser, såvel som i tanke og tale. **Børn lærer gennem sociale interaktioner, ved at undre sig, opleve nyt og afprøve.**
- Børnene skal opleve at være aktiv deltagende i et **demokrati**
- Børns grundlæggende **nysgerrighed og lyst til at lære** skal understøttes

Leg og børnefællesskaber

- **Børns leg** respekteres og anerkendes som en vigtig læringsform.
- Der skabes rammer, der understøtter børns spontane og selvorganiserede lege, og der er samtidig blik for at skabe **legefællesskaber**, hvor alle børn trives
- Børn skal indgå i et **socialt fællesskab** sammen med andre børn og voksne, hvor relationen styrker og udvikler børnenes personlige, sociale og faglige kompetencer
- Der er plads til det **enkelte barns** initiativ og deltagelse, men også til, at barnet kan begå sig i verden med **indlevelse** i og **forståelse** for andre.

Det betyder, at vi i Spiloppen:

- **Har et børnesyn**, hvor det enkelte barn ses som værdifuldt – alle har noget at bidrage med i fællesskabet, uanset forudsætninger, ressourcer og kompetencer
  - **Har fokus på børnenes ressourcer**, samt på at synliggøre dem i børnegruppen for de øvrige børn, og for barnet selv
- Fortæller de gode historier** om børnene, og udfordrer vores egne antagelser – fx med video og en undersøgende tilgang til vores læringsmiljø
- **Arbejder med relationer**, som et bærende element i børnenes trivsel, udvikling og læring, både barn-voksen og barn-barn relationer, da det er i interaktion med andre, vi dannes og lærer
  - **Understøtter børnenes leg**, fx via mindre børnefællesskaber – vi opdeler børnene i grupper, fx relationer, udvikling, interesser og lege fællesskaber, da legen er grundlæggende for børnenes udvikling – vi hjælper børn ind i leg og aktivitet, ved behov, fx ved at guide og vejlede
  - **Understøtter børnenes egne initiativer** til leg og aktivitet – og er nysgerrige sammen med børnene – og hjælper børnene til at se muligheder for nye eller andre relationer
  - **Rammesætter leg, aktiviteter og fællesskaber**, hvor børnene kan lykkes – og hvor der er plads til at øve sig. Nogle børn har brug for en mindre "øve bane" – det er de voksnes ansvar, at sætte rammerne.
  - **Giver mulighed for demokratiske processer**, hvor børnene har indflydelse på beslutninger (fx vælge mad til fødselsdage i børnehaven i en gruppe, vælge gåtur i vuggestuen ud fra visuel støtte)
  - **Følger børnenes spor**, inddrager og bruger **børnenes perspektiver** i vores praksis – ex indretning af rum, valg af leg og aktiviteter, ture - samt børnenes evaluering af leg, aktivitet/ture mm.
  - **Arbejder med Klar til Læring** – de 7 kompetencer: nysgerrighed, vedholdenhed, automatisering, selvregulering/selvdisciplin, behovsudsættelse, robusthed, og gode omgangsformer i vores **hverdagsrutiner**, samt i **forældresamarbejdet**

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Sådan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes:

Hedensted Kommune:

Læringsmiljø:

- Læringsmiljøerne skal tage højde for, at børns udvikling og læring sker i **mangfoldige processer** gennem en vekslen mellem børnenes egne igangsatte **lege, voksenstyrede** aktiviteter og hverdagens **rutiner**
- Læringsmiljøerne skal være **trygge og alsidige**, som fremmer en **eksperimenterende** tilgang, og som giver lyst og mod til at lære mere, men som også giver plads til at blive udfordret, famle og fejle
- Læringsmiljøerne skal tage udgangspunkt i **børnenes perspektiv**, hvor deres ideer, meninger og oplevelser inddrages, men hvor vi også varetager **børnenes interesser og tarv**.
- Der skal skabes **differentierede læringsmiljøer** – både de fysiske og de faglige rammer
- De voksnes adfærd og relation understøtter børnenes læreproces - uanset om det er leg, aktiviteter eller hverdagens rutiner. Det er **måden vi er sammen med børnene på** – som er afgørende.

Det betyder, at vi i Spiloppen:

- **Grundlæggende** møder børnene og familierne med **anerkendelse og respekt**
- **Er tilgængelige, nærværende og interesserede voksne**, der er lydhøre over for børnenes initiativer, så børnene føler de bliver taget alvorligt
- **Følger børnenes spor og interesser** som basis for aktivitet, fælles nysgerrighed, og har en undersøgende tilgang sammen med børnene – fx når vi er i naturen eller på legepladsen
Børnenes motivation styrkes, når vi følger deres spor.
- **Understøtter børnenes egne initiativer i fht leg**, og igangsætter vokseninitieret leg og aktivitet
- **Arbejder med differentierede (mindre) fællesskaber**, med udgangspunkt i børnegruppens sammensætning, behov, udviklingspotentiale, relationer m.m. Ex: små yogagrupper, grupper med fokus på relationer, legefællesskaber, sprog osv.
- **Arbejder med vores hverdagsrutiner** som pædagogisk læringsmiljø: ex vores garderobe, hvor der via organisering er skabt tid/plads til fordybelse og læring – med nærværende voksne, børn der hjælper hinanden mm.
- **Og fortsat udvikler vores rutinesituationer** hele dagen – ex vuggestuens eftermiddagsstruktur, hvor udviklingen af en tavlefunktion, bl.a. har givet mere plads til nærværende voksen kontakt, ro og fordybelse for børnene
- **Er opmærksomme voksne**, der også skaber **trygge læringsmiljøer** for børn i udsatte positioner, ex mindre fællesskaber, og/eller giver mulighed for at trække sig fra fællesskabet, hvis der er behov
- **Arbejder med at inddrage og bruge børnenes perspektiv** – ex indretning af rum/læringsmiljø, hvad er børnene optagede af (fx ved brug af video/observation), evaluerer leg, aktiviteter, ture mm. sammen med børnene
- **Løbende arbejder med ind og ”omretning” af de fysiske læringsrum**, inde som ude, med udgangspunkt i den enkelte børnegruppes behov og perspektiv, fx et rum hos vores ældste børn, hvor personalet havde en ide med indretning, men ved inddragelse af børnenes perspektiv, fik rummet en anden udformning.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Sådan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring:

Hedensted Kommune:

Samarbejdet mellem forældre og dagtilbud:

- Forældre er vigtige og afgørende personer for deres børns trivsel og udvikling. Derfor arbejdes der hele tiden på et godt og **forpligtende** samarbejde med forældrene, hvor der er **gensidig respekt** for hinanden.
- Barnets **forældre skal inddrages og involveres** i dagtilbuddets arbejde, og understøtte stimulerende hjemmelæringsmiljøer. Det sker gennem et samarbejde, der tager afsæt i den enkelte familie, hvor familiens ressourcer bringes i spil – og hvor forældre og dagtilbud i fællesskab drøfter hvordan barnets læring, udvikling og trivsel kan fremmes.
- **KLAR til Læring** understreger vigtigheden af, at vi har et **tæt samarbejde** med forældrene

Børns trivsel, læring og udvikling er et fælles ansvar og sammen skabes de bedste rammer for børn. Fordi **forældre gør en forskel.**

Det betyder, at vi i Spiloppen:

- **Arbejder differentieret med forældresamarbejde** – forskellige familier og forældre har forskellige behov – ved at møde familien, der hvor de er, får vi det bedste udgangspunkt for et godt samarbejde
- **Ser forældrene som en ressource**, og inddrager deres viden om barnet i vores praksis –Fx spørger vi, hvad der lykkes derhjemme – som vi med fordel kan gøre i institutionen
- **Samarbejder med forældrene omkring Klar Til Læring** – de 7 kompetencer
- **Italesætter for forældrene deres betydning** for barnets trivsel i institutionen, samt at vi har et fælles ansvar i forhold til at fremme barnets trivsel og udvikling
- **Viser interesse for familien**, og arbejder på en **god relation** med forældrene, via daglig dialog
- **Afholder møde** med forældrene ved behov og ved overgange
- **Prioriterer den daglige dialog**, og er tilgængelige for forældrene – vi fortæller, hvordan vi oplever barnets trivsel og udvikling, samt er nysgerrige på, hvad forældrene oplever hjemme
- **Tager på hjemmebesøg** ved opstart i vuggestuen (**Styrke på Tværs**)
- **Inviterer forældrene med** på ture, eller til at deltage i andet i Spiloppen, de får indblik i deres barns hverdag og relationer
- **Opfordrer forældrene til at lave legeaftaler** for at styrke relationerne i børnegruppen (i børnehaven), og også i forhold til at styrke forældrenes indbyrdes kontakt

---

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Sådan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for, og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes:

Hedensted Kommune:

Børn kan af forskellige grunde være i en udsat position af kortere eller længere varighed. I Læring arbejdes der med **børnelinealen**, og hvor fokus er på at fremme trivsel for alle børn. Alle børn skal opleve at være i og forblive i grønne positioner – **'Stay green'**. Derfor samarbejder det pædagogiske personale med andre tværfaglige samarbejdspartnere, så der sker en **rettidig** indsats i forhold til børn i udsatte positioner. Samtidig med arbejdes der med **mangfoldige fællesskaber**, hvor der er fokus på børns ressourcer og der værnes om deres forskelligheder.

Det betyder, at vi i Spiloppen:

- **Ser forældrene som en ressource** i samarbejdet omkring deres barns trivsel, samarbejds møder afholdes så tidligt som muligt, og løbende
- **Bruger video og LP model** for at **analysere vores læringsmiljøer**, og laver handleplan/tiltag for barnet/børnegruppen ud fra dette – også i samarbejde med forældrene
- **Har fokus på det, der lykkes for barnet**, samt barnets ressourcer og styrker – og synliggør det for barnet selv, samt for børnegruppen, fx via "Den gode stol", eller via fælles oplevelser/aktiviteter, og vi "ser bag adfærd" – er nysgerrige og undersøgende på barnets intentioner
- **Anerkender barnets perifere deltagelse i fællesskabet** – og er opmærksomme på, at give tilpasse udfordringer for barnet i NUZO – personalet videns deler iagttagelser og observationer, så vi får mange forskellige perspektiver omkring barnet
- **Giver barnet mulighed for at trække sig fra fællesskabet ved behov** – fx leg med en selvvalgt ven i en anden kontekst, alene leg/aktivitet væk fra gruppen eller andet
- **Arbejder med små grupper/fællesskaber**, hvor barnet får mulighed for at deltage med en voksen tæt på - også på tværs af eksisterende strukturer – fx yoga i vuggestuen, eller aktiviteter med udgangspunkt i barnets styrker og ressourcer
- **Har en tydelig og genkendelig struktur**, vi bruger piktogrammer og visuel støtte i det daglige – det frigiver energi for børnene. Fx i garderoben med billeder af "dagens tøj", billeder af dagens struktur, dagens "åbne/lukke – voksne" mm.
- **Arbejder med Hedensted Kommunes Børnelinjeal**, ex på stuemøder, i forhold til det enkelte barns trivsel
- **Har et tæt samarbejde med PPR**, vi bruger diverse kommunale fora (TTR, RF), TIP teamet, sundhedsplejersker og **andre tværfaglige samarbejdspartnere**

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen”

Sådan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen:

Hedensted Kommune:

Alle børn har brug for at der skabes **sammenhæng** i forbindelse med overgange. Dagtilbud arbejder sammen med skolen om at **forbinde de to arenaer** i brobygningen. Målet er, at børnene får et **godt kendskab** til skolen og SFO'en – både de fysiske rammer, personale og børn. Det betyder at personalet, i både dagtilbud og skole, har fokus på at **skabe sammenhæng mellem kultur og indhold** de to steder. Men også at sikre, at det kendskab og den viden, der allerede er omkring barnet, bruges i barnets videre færd.

Dagtilbuddet støtter og styrker børnenes sociale, personlige og faglige færdigheder, bl.a. gennem **KLAR til Læring og de seks læreplanstemaer**.

Storemakker hjælp i garderoben

Det betyder, at vi i Spiloppen:

- **Er opdelt aldersmæssigt** med en maxi gruppe
- **Samarbejder med Hedensted Skole:** besøger skolen, legeplads, SFO osv. for at give børnene kendskab til omgivelserne, voksne osv. inden brobygningsstart
- Har overleveringsmøde med skolen, samt overleveringspapirer: fx i fht relationer mellem børnene, samt generel udvikling
- **Brobygger med Hedensted Skole:** en voksen er med maxigruppen i brobygningen, for at skabe tryghed i overgangen – og ligeledes får vi erfaringer med tilbage, fx i forhold til, hvad der forventes af børnene fra skolens side
- **Samarbejder med vores underetage** i fht rykning af børn til overetagen: vi ser på NUZO for det enkelte barn, ikke alder
- **Samarbejder med de øvrige institutioner** i området omkring de ældste børn, aktivitetsdag mm.
Vi er pt i gang med at etablere tæt samarbejde med Lykkebo, i forhold til de ældste børn. Grupperne skal mødes hver måned, så de voksne får kendskab til børnene og omvendt.
- **Arbejder med Hedensted Kommunes 7 kompetencer**
- **Har fokus på et tæt forældresamarbejde**, hvor forældrene inddrages, fx i fht legeaftaler for at styrke relationerne i gruppen, og også i forhold til barnets generelle trivsel og udvikling
- **Arbejder med den sociale udvikling: så børnene bliver gode "fællesskabere":**
*Børnenes ressourcer synliggøres for hinanden, og for barnet selv: fx via "den gode stol"
De voksne sætter ord på følelser, så børnenes empati styrkes
Maxigruppen er "storehjælper" i garderoben for de mindste, styrker empati og selvværd
De voksne guider og hjælper med redskaber til løsning af konflikter, "hjælp til selvhjælp", at kunne mærke sig selv og de andre, at "kunne selv" styrker selvværd og selvtillid*
- **Inddrager og bruger børnenes perspektiv**, fx vælge leg og aktivitet, bordmakker, den fysiske indretning
- **Arbejder med demokratisk dannelse:** fx valg af fælles fødselsdagsmenu i gruppe
- **Gør børnene nysgerrige** på tal, bogstaver via leg: tælle insekter, tallerkener, skrive sit navn, rim og remser
- **Arbejder med at skabe transcendens** til nye læringsituationer (MLE) for børnene

---

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Sådan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn i Spiloppen

Vi bruger nærmiljøet:

- Vi går hallen og arbejder med krop og bevægelse
  - Vi samarbejder med Hedensted Skole i fht brobygning: børnene kommer på besøg i skolen, og vi låner deres legeplads – dette giver tryghed i fht at kende omgivelserne og personale
  - Vi går på biblioteket, hvor fx børnenes nysgerrighed på bøger stimuleres
  - Byens nærmiljø bruges, vi handler, kigger på toge på stationen osv. Her arbejdes med omverdens bevidsthed, dialog i fht sproglig udvikling osv.
  - Ture til fx put and take, hvor vi fisker og laver fangst på bål – ”fra jord til bord” og naturoplevelser
  - Vi samarbejder med Lykkebo omkring vores kolonihave
-

Arbejdet med det fysiske, psykiske, æstetiske børnemiljø i Spiloppen:

- Vi arbejder bevidst og løbende med den fysiske indretning, og skaber rum i rummet – ud fra børnegruppens behov – ligeledes i fht uderummet
- Vi har lyddæmpende foranstaltninger, såsom borde, lydplader mm.
- Vi hænger ting i børnehøjde, og har legetøj i børnehøjde –
- Børnenes værker og kreationer hænger på væggene – ofte med billeder af processerne
- Vi arbejder bevidst med relationer: barn-barn, barn-voksen og med forældrene, ex bruger vi relations skemaer i det pædagogiske arbejde
- Vi er nærværende tilgængelige voksne, og arbejder ud fra et **grundlæggende børnesyn:**

Alle børn er lige forskellige, og alle børn bidrager med noget

Alle børn gør deres bedste, vi ser bag adfærd, og er nysgerrige på børnenes intentioner

Alle børn kan vokse og udvikle sig

Alle børn har brug for relationer, nærvær og anerkendelse

- Vi har en genkendelig dagsrutine, det giver tryghed og frigiver energi hos børn og voksne
- Vi arbejder med at skabe tilhørsforhold for børnene, fx til stuen med egen skuffe, billeder mm. Således at børnene føler sig som en del af et fællesskab
- Vi arbejder med god omgangstone, som en del af det psykiske børnemiljø

Sådan inddrager vi børnenes perspektiv i vurdering af børnemiljøet i Spiloppen:

- Vi observerer – hvad virker for børnegruppen/det enkelte barn – og bruger det i arbejdet med børnemiljøet
- Vi er fleksible i vores praksis, og justerer løbende alt efter børnegruppens behov
- Børnene evaluerer: fx med tegninger/fortælling – under processen har vi dialog med børnene
- Vi følger børnenes spor, tager deres interesser/fokus med i planlægning af læringsrum, aktiviteter mv.
- Børnene inddrages, fx ved planlægning af bordplan – med udgangspunkt i børnenes relationer
- Vi inddrager børnene, fx ved indretning af rum – efter alder, NUZO
- Vi arbejder med demokratiske processer, hvor børnenes mening tages alvorligt – fx hvordan kan vi i børnegruppen blive enige om leg, aktivitet osv., hvordan skal vi lytte til hinanden osv.
- Vi er opmærksomme på, at det enkelte barn kan komme til orde, også de mere stille børn

---

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling i Spiloppen:

Vi arbejder med tryk tilknytning og relation, barn-voksen imellem, som fundament for læring og udvikling – ligeledes med forældrene

Vi er voksne, der er en tryk base, så børnene kan udforske eller blive "tanket op"

Vi er nærværende og rolige voksne i relation med børnene, afstemmer følelser

Vi skaber rammer for deltagelse i fællesskaber, hvor børnene kan lykkes i socialt samspil

Vi udfordrer og støtter det enkelte barn i NUZO, så barnet oplever mestring

Vi har en grundlæggende anerkendende og positiv tilgang til vores børn og deres familier

Vi italesætter det der lykkes – og udfordrer vores egne eventuelle grundlæggende antagelser: Vi arbejder med analyser af vores læringsmiljø via videooptagelser og LP modellen

Vi fortæller positive narrativer – og ser "bag adfærd" – vi er nysgerrige på det, der ligger bag

Vi styrker børnenes selvværd og selvtillid: opmuntrer, sætter ord på det der lykkes og synliggør børnenes egen læring for dem selv - ligeledes skaber vi transcendens til nye situationer: "kan du huske, hvordan gjorde du der?" - MLE

Vi har en børnekultur, hvor forskellighed er accepteret og respekteret

Vi har "hjælpemakker" ordning i børnehaven, hvor de store hjælper de små i garderoben – styrker relationerne og empati, og giver hjælperne selvværd og selvtillid

Vi har et stærkt fagligt og tillidsfuldt personalesamarbejde omkring børnene, på stue/afdelingsmøder

Vi følger børnenes spor, som udgangspunkt for at skabe engagement og motivation hos børnene – samt skabe mening for børnene

Vi har fokus på at arbejde med børnenes perspektiv – så børnene oplever, at deres mening betyder noget, og er værdifuld, børnene skal opleve at have indflydelse på egen hverdag

Vi arbejder med vores rutinesituationer som læringsmiljø, som en tryk genkendelig ramme, der frigiver energi til læring/udvikling hos børnene

Vi arbejder med de 7 kompetencer: fx vedholdenhed – når barnet øver sig i at blive ved, lykkes det, også når noget kan være en udfordring (fx tage tøj på/af)

Vi motiverer og opmuntrer det enkelte barn, fx når noget er svært – synliggør læring for barnet, og skaber transcendens til nye læringsituationer – MLE.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Relation & fællesskab

Social udvikling i Spiloppen:

Vi ser legen som et grundlag for social udvikling hos børnene – børnenes egen leg og voksen initieret leg – gennem de sociale relationer dannes og udvikles børnene

Vi skaber mindre børnefællesskaber, i forhold til at styrke relationerne børnene i mellem, samt børn og voksne imellem – de voksne er ansvarlige for at give rammer, hvor alle børn får mulighed for at være en del af et fællesskab

De voksne guider, og hjælper børnene ind i fællesskaber, også med fokus på børn i perifere/udsatte positioner – vi skaber rammer for leg, hvor deltagelse er mulig, og hvor barnets ressourcer og kompetencer bliver synlig for de andre børn i fællesskabet

Vi udvikler børnenes empati for hinanden: sætter ord på barnets egne følelser, synliggør den andens følelser, fx ved en konflikt – vi har ”store – hjælper” ordning i børnehaven, hvor de ældste børn hjælper de små i garderoben

Vi fremhæver barnets ressourcer og kompetencer for de øvrige børn (fx via ”den gode stol”) – og også for de voksne, fx når vi udarbejder LP model, hvor barnets/børnegruppens ressourcer er udgangspunkt for tiltag

Vi har tæt personalesamarbejde omkring børnene, hvor vi fortæller de positive narrativer – og udfordrer eventuelle antagelser, fx med video - vi arbejder med relations skema, hvor de voksnes relationer til det enkelte barn er i fokus

Vi har en børnekultur, hvor der forskellighed og forskellige behov er accepteret – og er en styrke, alle kan noget særligt, som kan være til gavn for et fællesskab

Vi arbejder med demokratiske processer, hvor børnegruppen i fællesskab skal vælge noget – ex valg af aktivitet, leg mm. – og hvor børnenes egne perspektiver inddrages og bruges

Vi inddrager forældrene, fx i forhold til at lave legeaftaler, for at skabe nye relationer, eller støtte eksisterende

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

På opdagelse i et lille fællesskab – nysgerrighed, og masser af dialog og sprog

Kommunikation og sprog i Spiloppen

Vi har et børnesyn, hvor det enkelte barn ses som værdifuldt i sig selv, og som værende betydningsfuldt for fællesskabet – alle har noget at bidrage med

Vi ser legen som essentiel i forhold til udvikling af sprog, kommunikation og sociale kompetencer: De voksne guider, leger med, støtter børnene i brug af sprog og kommunikation – og nonverbalt sprog

Vi er rollemodeller som voksne – vi har en god omgangstone generelt

Vi stiller åbne spørgsmål: så børnene opfordres til tænkning, og herefter sætte ord på tanker

Vi arbejder med mindre børnefællesskaber, som ramme for at kunne øve sig i mindre kontekst

Vi skaber rammer via organisering af vores læringsmiljøer, til at bruge sprog i mindre børnefællesskaber: gåture i nærmiljøet, spil, køkkenleg osv. – så børnene oplever mestring og at lykkes

Vi minimerer støj og forstyrrelser, så børnene kan øve sprog og kommunikation

Vi har fokus på vores rutinesituationer i forhold til sprog: ex ved spisning i mindre grupper, den voksne er nærværende, lyttende og støttende i forhold til børnenes dialog

Vi bruger visuel støtte i mange sammenhænge: fx ved skift, i garderoben

Vi er nærværende og lyttende voksne, der også er opmærksomme på nonverbalt sprog – og sætter ord på det nonverbale

Vi er voksne, der sætter ord på sammen med børnene ex: følelser, behov, handlinger – ”alt”

Vi skaber læringsmiljøer, hvor **børn i udsatte positioner** har mulighed for at udvikle sprog og kommunikation, med voksne som støtter og opmuntrer det sociale samspil

Vi har et tæt samarbejde med forældre og PPR

Vi har fokus på at arbejde med og inddrage børnenes perspektiver: Fx i vuggestuen: børnene kan vælge en tur ud af huset via fotos

Vi arbejder med dialogisk læsning, fortællekuffert, sangkuffert i mindre fællesskaber

Vi arbejder med omverdens bevidsthed: ex: hvem er kommet i dag, hvordan er vejret uden for vinduet

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

pladsen

Glæde ved bevægelse – fitness på lege-

Krop, sanser og bevægelse i Spiloppen:

Vi lader børnene gøre, hvad de kan selv, så vi giver dem alle læringsmuligheder – og styrker selvværd og selvtillid – børnene skal have tid og plads til at øve sig

Vi ser vores rutinesituationer som læringsmiljø: ex selv kravle op/ned af puslebord, øve tøj af/på, ligeledes som mulighed for at styrke relation, sprog mm i tæt kontakt med en voksen. Ex tager vuggestuebørnene ofte udetøj på, på stuen – den voksne kan være nærværende, guide og opmuntre

Vi opmuntrer og motiverer børnene til at "gøre selv", og eksperimenterer, fx: *Lade vuggestuebørnene spise selv – i forhold til NUZO*

Vi skaber mindre børnefællesskaber med plads til fordybelse og ro – hvor børnene kan opleve mestring – de voksne organiserer rammen, på dags/uge/månedsbasis

Vi er opmærksomme på det enkelte barns NUZO, og giver "tilpasse" udfordringer, så børnene oplever at kunne mestre og lykkes

Vi giver og skaber mulighed for at bruge kroppen på forskellige måder:

Har stille aktiviteter: *Laver børneyoga og massage, både i vuggestue og børnehave – ro og fordybelse i mindre fællesskaber, hvor børnene fordybes, og mærker sig selv og hinanden. Herved styrkes relationerne blandt børnene ligeledes*

Har "vilde" lege og aktiviteter: *Løb og rul på bakken, kravle i træer, hoppe i vores trampoliner mm.*

Vi følger børnenes spor, hvad er børnene optagede af – for at skabe mening og motivation

Vi arbejder med sanserne: gå på ujævnt terræn, have bare tæer, lege med kartoffelmel, smage/lugte ting: madordning, chilier fra køkkenhaven, fisk fra bålet

Vi går ture med en "gå makker" i hånden: mærke den anden, og sig selv, og tilpasse sig hinanden

Vi bruger vores nærmiljø til kropslige oplevelser: fx leg i hallen, i skoven på ujævnt terræn

Vi bruger forældrenes viden om deres barn – udveksler viden/erfaringer med hinanden

Vi er voksne, der viser glæde ved bevægelse – og er med, sammen med børnene, støtter og opmuntrer

Vi har et stort motorik rum, med plads til bevægelse og leg, på børnenes egne initiativer/vokseninitieret

Natur, ude liv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Fisk til bål mad – hvad er der inden i fisken? Hvad er tilbage, når vi har spist den?

Natur, udeliv og science i Spiloppen:

Vi er ude i al slags vejr, så børnene får forskellige oplevelser af udelivet: sanser vind og vejr, tøj efter vejret – og opmærksomhed på årstiderne

De voksne viser glæde ved at være i naturen – og giver mulighed for oplevelser i natur

Vi kommer ud i forskellig natur, vores kolonihave, skov, søen, legepladser

Vi arbejder med fra jord til bord: vi har køkkenhave, vi laver juice af fx mælkebøtter, vi smager, dyrker kartofler i børnenes egne spande, så børnene får indblik i processer

Vi er nysgerrige og undersøgende voksne sammen med børnene: vi sætter ord på, kategoriserer, viser nyt: hvad er der under barken, stenen osv.

Vi følger børnenes spor og interesser i naturen, og eksperimenterer sammen med børnene, når vi er nysgerrige sammen, motiveres børnene til mere – fx fryse vand til is udenfor

Vi videregiver det, at have respekt for naturen: lærer børnene at passe på træer, dyreliv, samle Skrald mm.

Vi følger processer i naturen: fra puppe til sommerfugl, køkkenhaven, kompost

Vi arbejder med motorik i naturen: rulle på bakken, klatre i træer, gå bag hækken

Vi bruger uderummet – også til "inde aktiviteter": Vi spiser ude, bål mad, laver perler og tegner ude

Vi har et positivt syn på "vilde" og "farlige" lege – klatre i træer på legepladsen

Vi arbejder med årsag/virkning/sammenhæng:

Æbletræerne: æblerne skal hænge til de er modne, ellers er de sure

Eksperimenter med vand til is, og omvendt

Hvilket tøj skal vi have på i hvilket vejr

Arbejder med begreber/elementer: stor/lille, kold/varm, våd/tør, sol/skygge, og synliggør fænomener som blæst visuelt: vindmøller, temperaturer osv.

Vi gør børnene nysgerrige på tal: tæller sten, myrer, børn, tallerkner

Vi italesætter vejrfænomener for og med børnene – og stiller åbne spørgsmål, for at stimulere tænkning

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab:

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

En anderledes måde at lave kunst på i vuggestuen – bevægelse og fordybelse

Kultur, æstetik og fællesskab i Spiloppen:

Vi organiserer læringsmiljøerne hele dagen, også om eftermiddagen, og er **fleksible i praksis** i forhold til "dagsformen" for børnegrupperne – fx har vuggestuen tavle til organiseringen om eftermiddagen: det giver nærværende voksne, samt mere ro, da børnene er delt i mindre grupper

Vi arbejder med børnene i mindre grupper/fællesskaber – fx yoga, interesser, "nye" relationer, store og små sammen eller hver for sig

Vi arbejder med hverdagens rutiner som læringsmiljø: fx spisning i mindre grupper, garderobe osv.

Vi har faste genkendelige rammer og rutiner, der giver børnene tryghed og frigiver energi til læring

Vi arbejder med forskellighed som en ressource: vi italesætter børnenes ressourcer/kompetencer for børnene imellem, samt de voksne imellem, samt at forskelligheden er en styrke for fællesskabet

Vi guider børnene i fællesskaberne: gode omgangsformer, hvor de voksne er ansvarlige rollemødder i forhold til en positiv stemning

Vi fejrer fødselsdage, og andre kulturelle traditioner, begivenheder

Vi arbejder løbende med de fysiske læringsmiljøer – ud fra børneperspektiv/børnegruppernes behov

Vi dyrker tilhørsforhold på stuerne, fx visuelt med billeder, så børnene føler de hører til

Vi følger børnenes spor, og udfordrer/præsenterer nyt i fht NUZO – vi er **inspirerende voksne**, der **undersøger** og **eksperimenterer** sammen med børnene, fx materialer

Vi arbejder med kreativitet i hverdagen, arbejder med forskellige udtryksformer, medier, materialer

Vi har fokus på processer – de voksne er med, sammen med børnene

Vi bruger nærmiljøet som læringsrum: bibliotek, kirken, put – and take sø, hallen, stationen

---

Evalueringskultur

Sådan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø:

Det vil sige, sådan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål:

I Spiloppen evalueres og dokumenteres det pædagogiske arbejde kontinuerligt, fx på stuemøder, eller i vores professionelle læringsfællesskaber på tværs af stueorganisering. Dette foregår i en fast struktur, med møder ugentligt, planlagt halvårligt.

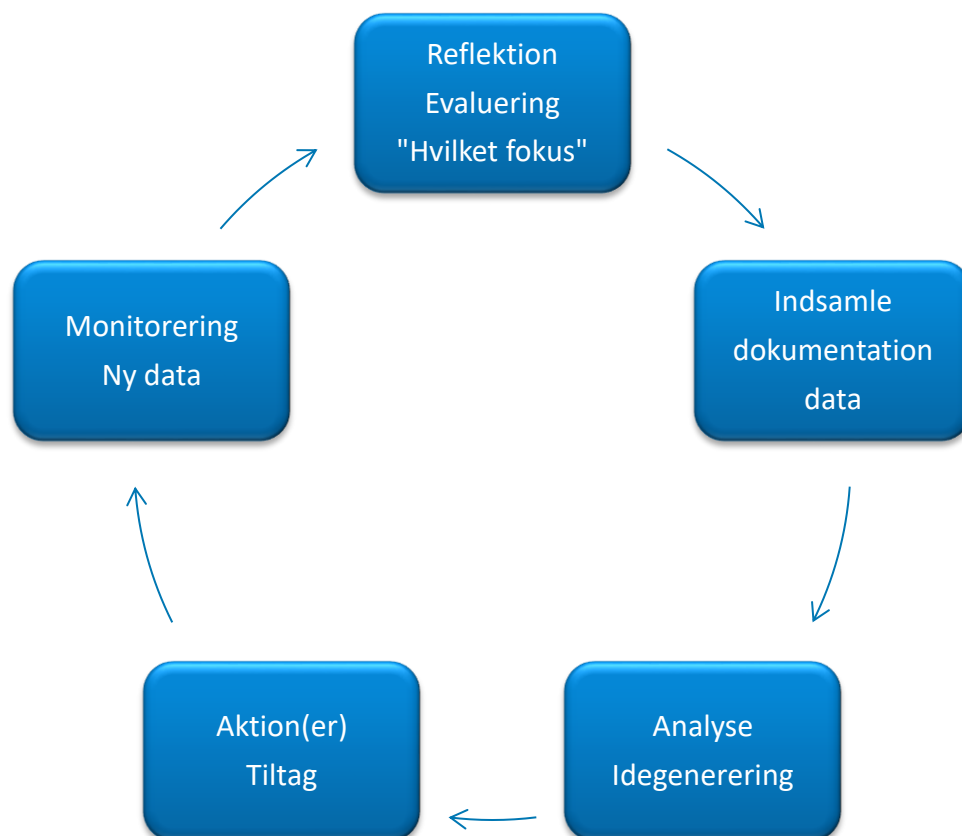
Der arbejdes aktionslærende, med en undersøgende tilgang til vores praksis, hvad undres vi over i praksis

Der formuleres evalueringsspørgsmål: fx: *hvordan sikrer vi, at alle børn er en del af et fællesskab i middagsstunden på legepladsen* eller: *”hvorfors er der mange konflikter på stuen inden middagsmaden”*

I undersøgelse af vores læringsmiljøer anvender vi fx video, børneevaluering, relations skemaer og/eller anden form for dokumentation/data.

Vi laver analyse af læringsmiljøet med LP- modellen (Sammenhængscirklen). Tiltag og nye ideer til praksis drøftes og iværksættes på denne baggrund, med konkret målsætning for praksis.

Afdelingsleder er facilitator på disse processer.

Dette med udgangspunkt i de i læreplanen beskrevne mål, og i sammenhæng med det pædagogiske grundlag. 2020/2021 er der særligt fokus på inddragelse af børneperspektiv.

Der evalueres på læringsmiljøets sammenhæng med børnenes trivsel, udvikling og læring, med fokus på læreprocesser.

I forhold til det enkelte barns trivsel, bruges Hedensted Kommunes børnelineal, samt relations skemaer på børnegrupperne.

I efteråret 2020/foråret 2021 afprøves og eksperimenterer vi med evalueringsredskaber/former. Derudover har vi fokus på at udvikle vores feedback kultur – kollegial og faglig ledelses feedback

De løbende og kontinuerlige evalueringer/dokumentation af arbejdet med vores læringsmiljøer, vil danne grundlaget for de større samlede evalueringer af vores nye styrkede læreplan.

Evaluering og dokumentation opsamles rent praktisk i mapper på de enkelte stuer/afdelinger – og bruges i relation til evaluering af læringsmålene, og arbejdet med den nye styrkede læreplan. (Hvert 2. år eller efter behov).

Dette arbejde er under stadig og kontinuerlig udvikling.

Børnehuset Spiloppen december 2020.

